

Prameny zneužité vs. prameny využité

Dokumenty sčítání lidu ve 20. a 21. století, jejich uchování, anonymizace a příklady nelegálního zneužití v zahraniční komparaci

Mikuláš Čtvrtník

Státní oblastní archiv v Praze

Francie: 2009 - otevření archiválií (sčítacích operátů) obecných sčítání obyvatel do sčítání lidu z roku 1975 včetně

- posunutí 75leté lhůty na 35 let
- otevřena sčítání z let 1946, 1954, 1962, 1968, 1975
- neanonymizovaná data

Ukázka sčítání lidu z roku 1936, obec Aubin, Archives départementales de l'Aveyron

Ochrana sčítaných osob realizována na dvou rovinách:

1. omezení účelem nahlížení:

- otevření archiválií pouze pro účely veřejné statistiky a vědeckého nebo historického výzkumu
- nikoliv za účelem nového využití dat, zejména pro komerční účely

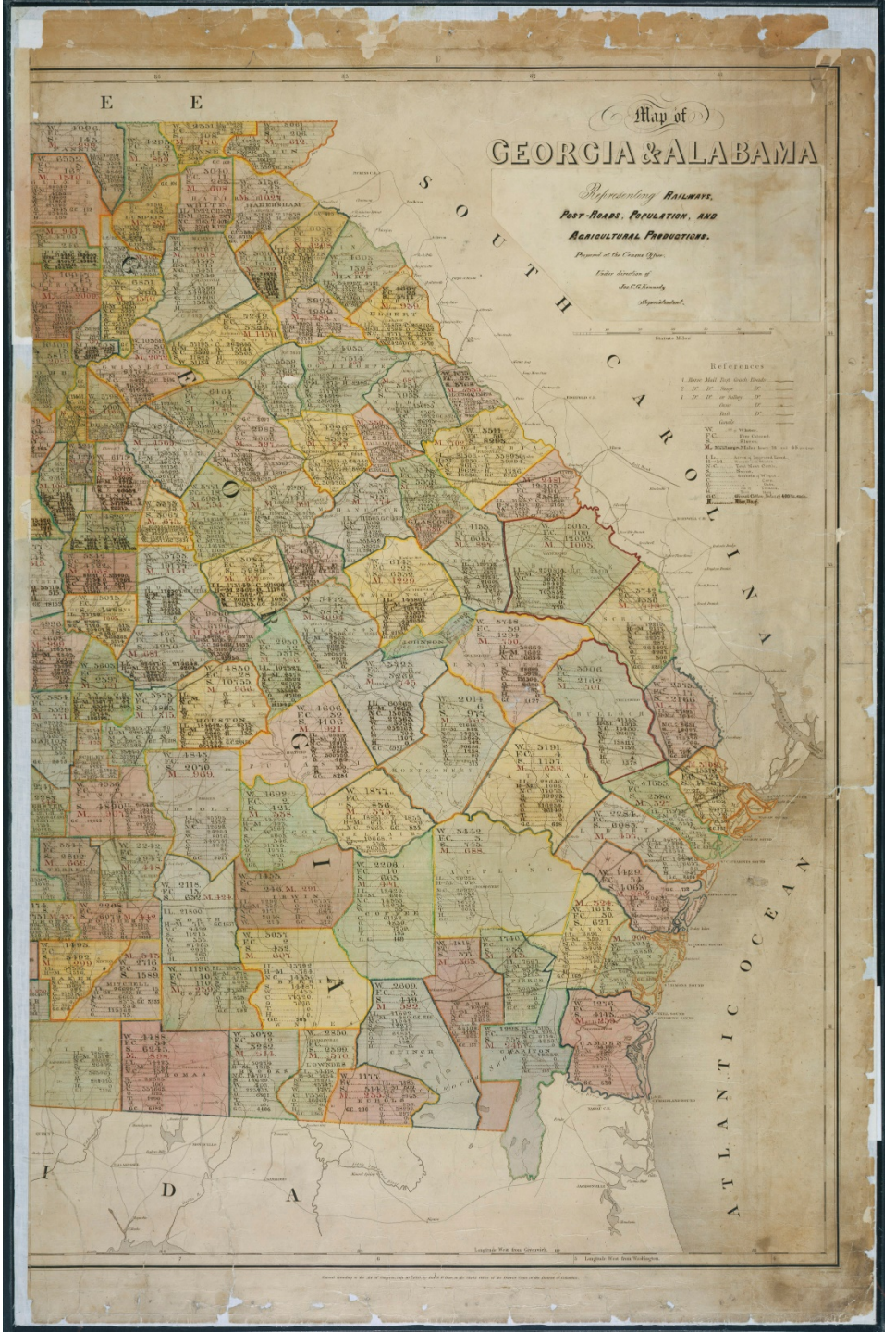
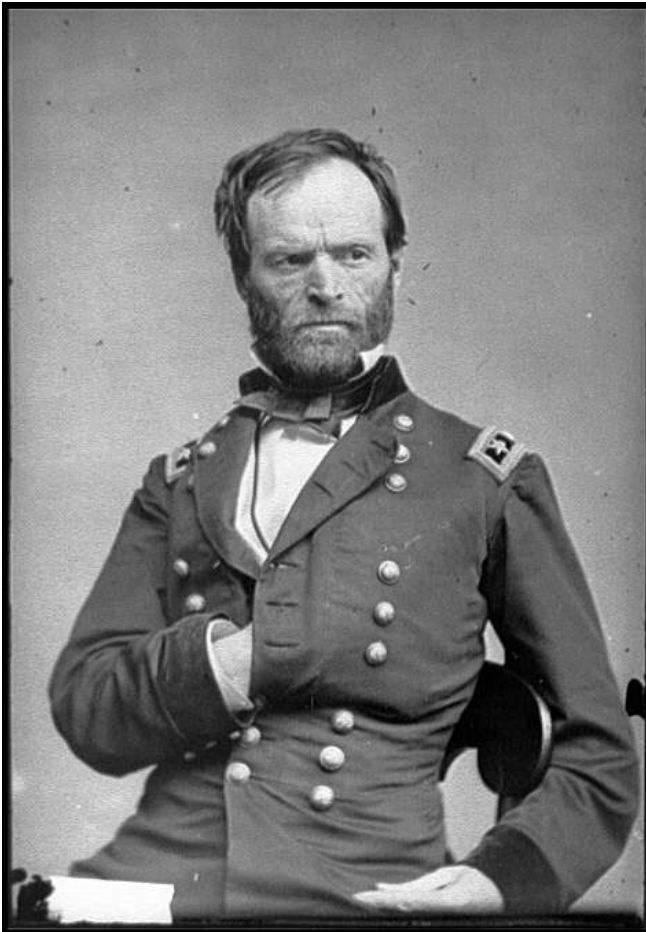
2. omezení způsobem nahlížení:

- pouze pro individuální nahlížení výlučně v badatelných archivů, nikoliv vzdáleně prostřednictvím webu

DESIGNATION		NUMEROS PAR QUARTIER, VILLAGE, hameau ou rue,			NOMS DE FAMILLE.	PRENOMS.	ANNÉE de NAIS- SANCE.	LIEU de NAISSANCE.	NATIONA- LITÉ.	SITUATION PAR RAPPORT au chef de ménage.	PROFESSION.	Notes
des QUAR- TIERS, villages ou hameaux.	DES RUES dans les villes.	des ma- sons.	des mé- nages.	des indi- vidus.								13
				421	Lanika	Françoise	1867	Espagne	f.	épouse	sp.	
				422	Blanchet	Roger	1927	Aubin	f.	fils	sp.	
				149 423	Rossignol	Joseph	1887	Caylus	f.	épouse	plâtrier	patron
				424	Volades	Augusta	1887	Aubin	f.	épouse	sp.	
				425	Rossignol	Roger	1913	Caylus	f.	fils	plâtrier	Rossignol
				426	"	Yvan	1919	Caylus	f.	"	"	"
				427	"	Jacqueline	1921	"	"	"	"	"
				428	Balot	Françoise	1932	Paris	f.	mère		
				150 429	Cardaillac	Charles-Henri	1828	Monteil	f.	épouse	restaurateur	
				430	Hebrand	Anna	1894	Monteil	f.	épouse	sp.	
				431	Cardaillac	Henri	1828	Monteil	f.	épouse	sp.	

Shermanovy mapy

- zneužití údajů ze sčítání obyvatel generálem Williamem T. Shermanem během americké občanské války (1861–1865) při „pochodu k oceánu“ („March to the Sea“) 1864

Shermanovy mapy

References

1 Horse Mail Post Coach Roads

2 D^o D^o Stage D^o

1 D^o D^o or Sulkey D^o

Cross D^o

Rail D^o

Canals

W. Whites.

F.C. Free Colored.

S. Slaves.

M. Military Males betw 18 and 45 yrs of age

I.L. Acres of Improved Land.

H-M. Horses and Mules.

N.C. Total Neat Cattle.

S. Swine.

W. Bushels of Wheat.

C. Corn.

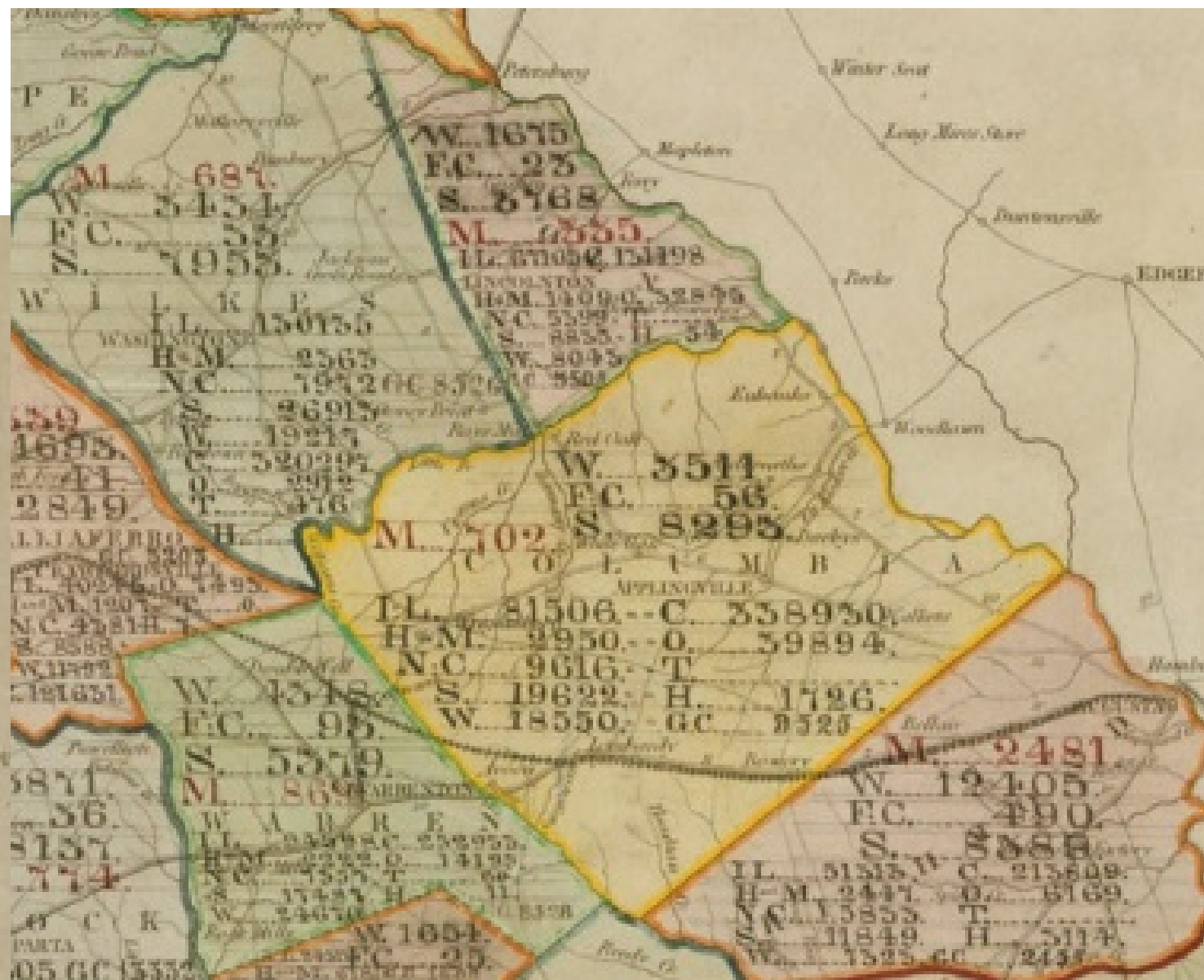
O. Oats.

T. lbs of Tobacco.

H. Tons Hay.

G.C. Ginned Cotton Bales of 400 lbs. each.

R. Rice, lbs. of.

March to the Sea, 1864

[illegible]

Seznam Japonců v oblasti Washington D.C. dle sčítání obyvatel 1940

- Americký úřad pro sčítání lidu (United States Census Bureau) předal osobní údaje ze sčítání obyvatel tajným službám

(anonymizované osobní údaje v ukázce v originálu nebyly začerněny)

DEPARTMENT OF COMMERCE
Bureau of the Census
Washington

Confidential

Determined to be an
Administrative Marking

JAPANESE RESIDING IN THE METROPOLITAN AREA OF WASHINGTON, D.C., APRIL 1, 1940

Area and name	Address	Sex	Age	Marital status	Citizen-ship	Work status	Occupation and industry
WASHINGTON, D.C.							
1. K	Franklin Park Hotel	Male	24	Married	Alien	Employed	Performer - Theatre
2. --	Franklin Park Hotel	Male	25	Single	Native	Seeking work	Performer - Theatre
3. S	1st St., N.W.	Male	68	Married	Alien	Employed	Own account - Retail store
4. --	1st St., N.W.	Female	64	Married	Alien	Not in labor force	Housework - At home
5. --	1st St., N.W.	Female	29	Single	Native	Employed	Clerk - Retail store
6. M	10th St., N.W.	Male	59	Married ¹	Alien	Employed	Clerk - Delicatessen store
7. N	Massachusetts Ave., N.W.	Male	55	Married	Alien	Employed	Artist and retoucher - Photography
8. --	Massachusetts Ave., N.W.	Female	42	Married	Alien	Not in labor force	Housework - At home
9. --	Massachusetts Ave., N.W.	Female	18	Single	Native	Not in labor force	Student
10. --	Massachusetts Ave., N.W.	Female	17	Single	Native	Not in labor force	Student
11. --	Massachusetts Ave., N.W.	Female	17	Single	Native	Not in labor force	Student
12. A	R St., N.W.	Male	38	Single	Native	Employed	Writer - Newspapers and Magazines
13. Y	20th St., N.W.	Male	47	Married	Alien	Employed	Psychologist - Science
14. --	20th St., N.W.	Female	29	Married	Native	Not in labor force	Housework - At home
15. Y	Massachusetts Ave., N.W.	Male	54	Married	Alien	Employed	Own account - Watchmaker
16. --	Massachusetts Ave., N.W.	Female	56	Married	Alien	Employed	Maid - Apartment house
17. --	Massachusetts Ave., N.W.	Female	22	Single	Native	Employed	Secretary - U.S. Public Health
18. T	P St., N.W.	Male	28	Married	Native	Employed	Architect - Building construction
19. --	P St., N.W.	Female	24	Married	Native	Not in labor force	Housework - At home
20. F	Y.W.C.A. (17th and K Sts., N.W.)	Female	32	Single	Alien	Not in labor force	Student
21. H	P St., N.W.	Female	60	Single	Alien	Seeking work	Trained nurse
22. M	N St., N.W.	Male	30	Married	Native	Employed	Chemist - U.S. Dept. of Interior
23. --	N St., N.W.	Female	28	Married	Native	Not in labor force	Housework - At home
24. S	Jefferson Place, N.W.	Female	23	Single	Native	Employed	Economist - Research work
25. S	Kentucky Ave., S.E.	Male	45	Single	Alien	Employed	Translator - Library of Congress
26. S	Kentucky Ave., S.E.	Male	39	Married ¹	Alien	Employed	Librarian
27. S	12th St., S.E.	Female	32	Divorced	Native	Employed	Typist - Newspaper office
28. S	Decatur St., N.W.	Male	37	Divorced	Alien	Not in labor force	Major - Japanese Imperial Army
29. --	Foxhall Road, N.W.	Male	58	Single	Alien	Employed	Valet - Private home
30. --	37th St., N.W.	Male	61	Married	Alien	Employed	Artist - Natl. Geographic Society
31. --	37th St., N.W.	Female	53	Married	Alien	Not in labor force	Housework - At home
32. --	37th St., N.W.	Male	21	Single	Native	Not in labor force	Student
33. --	N St., N.W.	Female	39	Single	Alien	Employed	Librarian - Library of Congress
34. --	Q St., N.W.	Male	31	Single	Native	Employed	Houseboy - Private home
35. --	Morrison St., N.W.	Male	31	Married	Alien	Employed	Correspondent - Newspaper
36. --	Morrison St., N.W.	Female	26	Single	Native	Not in labor force	Unable to work
37. --	43rd Place, N.W.	Male	46	Married	Alien	Employed	Own account - Gift shop
38. --	43rd Place, N.W.	Female	12	Single	Native		
39. --	43rd Place, N.W.	Male	10	Single	Native		
40. --	43rd Place, N.W.	Male	17	Single	Native	Not in labor force	Student
41. --	Rock Creek Drive, N.W.	Female	30	Single	Native	Employed	Maid - Private home
42. --	Rock Creek Drive, N.W.	Female	25	Single	Native	Employed	Maid - Private home
43. --	Massachusetts Ave., N.W.	Male	55	Single	Alien	Employed	Cook - Private family
44. --	3rd St., N.E.	Male	37	Married	Alien	Employed	Own account - Delicatessen
45. --	3rd St., N.E.	Female	37	Married	Native	Not in labor force	Housework - At home

Publikováno in: Margo Anderson – William Seltzer, Census Confidentiality under the Second War Powers Act (1942-1947). Paper prepared for presentation at the session on „Confidentiality, Privacy, and Ethical Issues in Demographic Data“. Population Association of America Annual Meeting, 29.-31. března 2007, New York, NY.

Zneužití sčítání obyvatel nacistickým režimem v Německu

- zneužity osobní údaje ze sčítání obyvatel v roce 1933 a 1939
- využity pro holocaust osob židovského původu
- tzv. *Ergänzungskarten (Ergänzungskarte für Angaben über Abstammung und Vorbildung)*
(Doplňkové karty o původu a vzdělání)

Land:

Kreis:

Gemeinde:

Zählbezirk Nr.

Grundstücksliste Nr.

Zur Haushaltungsliste Nr.

Drucksache Nr. II

Volks-, Berufs- und Betriebszählung am 17. Mai 1939

Ergänzungskarte

für Angaben über Abstammung und Vorbildung

Jedermann ist gesetzlich verpflichtet, die erforderlichen Angaben zu machen. Die Ergänzungskarte ist nach sorgfältiger Ausfüllung in **verschlossenem Umschlag** dem Zähler zu übergeben!

Erläuterungen zu umstehendem Fragebogen

I. Wer hat eine Ergänzungskarte auszufüllen?

Jeder, der zur Ausfüllung einer Haushaltungsliste verpflichtet ist (vgl. §. 1 der Haushaltungsliste), hat auch eine Ergänzungskarte auszufüllen. Personen, die nicht zur Familie des Haushaltungsvorstandes gehören (z. B. Hausgehilfen, Gefellen, Lehrlinge, Knechte, Landhelfer, Mägde, Untermieter, Pensionsgäste, Personal und Insassen von Anstalten u. dgl.), sind berechtigt, die Angaben über Abstammung und Vorbildung auf einer besonderen Ergänzungskarte zu machen und diese in verschlossenem Umschlag an den Haushaltungsvorstand abzugeben, der sie dem Zähler ungeöffnet auszuhandigen hat.

II. Welche Personen sind einzutragen?

Alle Personen, die in der Haushaltungsliste auf Seite 2 unter A und B aufgeführt sind. Die Zahl der Personen, für welche die Ergänzungskarte Angaben enthält, ist auf dem Umschlag unten zu vermerken.

III. Zu Spalte 4:

Außer dem Geburtsort (Gemeinde) ist auch dessen verwaltungsrechtliche Zugehörigkeit einzutragen (wenn der Geburtsort im Deutschen Reich liegt: der Kreis, das Bezirksamt, der Amtsbezirk u. dgl.; wenn der Geburtsort im Ausland liegt: der Staat).

IV. Zu den Spalten 5 bis 8:

Maßgebend ist allein die rassenmäßige, nicht die konfessionelle Zugehörigkeit. Auch Glaubensjuden haben ihre der Rasse nach volljüdischen Großeltern anzugeben.

V. Zu den Spalten 9 und 10:

Ein Studium gilt als abgeschlossen, wenn nach Erfüllung der vorgeschriebenen Studienzeit Staats- oder Abschlußprüfungen mit Erfolg abgelegt worden sind.

Als Fachschulen für diese Erhebung gelten nur **höhere Staats- und höhere sonstige Schulen** für:

Bauwesen,	Schiffbau,	Land- und Forstwirtschaft,
Maschinenbau,	Schiffingenieurwesen,	Gartenbau- und
Elektrotechnik,	Textilwesen,	Kulturbaupflanzen,
Luftfahrt- und	Bergbau,	Seefahrt
Kraftfahrwesen,	Hüttenwesen,	und ähnliche Fachschulen.

Für diese Erhebung kommen nicht in Betracht:

Gewerbe, Handels-, Berufs- (Fortbildungs-) Schulen,
Handwerker-, Kunstgewerbe-, Musikschulen,
Schulen für Kindergärtnerinnen, Säuglings-, Kranken- und Haushaltungspflege.

Wer die umstehenden Fragen wissentlich wahrheitswidrig beantwortet oder sich weigert, sie zu beantworten, wird gemäß § 6 des Gesetzes vom 4. Oktober 1937 (Reichsgesetzblatt I S. 1053) mit Gefängnis bis zu einem Jahr und mit Geldstrafe oder mit einer dieser Strafen bestraft. Als mittelbarer Täter kann in der gleichen Weise bestraft werden, wer gegenüber dem den Fragebogen Ausfüllenden (dem Haushaltungsvorstand oder seinem Vertreter) wissentlich falsche Angaben macht.

Wenden!

Zadní strana „Ergänzungskarte“

- otázka, zda byl některý z prarodičů příslušného člena domácnosti podle rasy („der Rasse nach“) židé („Volljude“)

Erläuterungen auf der Vorderseite beachten!

Vor Ausfüllung die ganze Ergänzungskarte durchlesen!

Vfr. Nr.	Vorname	Familienname bei Frauen auch Mädchennamen	Geburts- monat, Geburtsjahr	Geburtsort und -kreis (siehe Erläuterung III)	Vater oder ist einer der vier Großeltern der Rasse nach Volljude? (Ja oder nein) (siehe Erläuterung IV)				Haben Sie ein hochschol. oder fachschulstudium abgeschlossen? (Ja oder nein)	Wenn ja, an welcher Hoch- oder Hochschule oder vor welchem Prüfungsausschuss haben Sie Staatss- oder Abfahrgutprüfungen abgelegt?
					Erstvater	Großvater	Erstvater	Großvater		
					unverheiratet	verheiratet	unverheiratet	verheiratet		(siehe Erläuterung V)

A. Sämtliche Anwesende

I. Muttergebäude	1.	Paul	Schmidt	9. 8. 1885	München, Kgl. Lehen	nein	nein	nein	nein	nein	—
	2.	Maria	Schmidt, geb. Zischka	18. 5. 1885	München, Kgl. Lehen	nein	nein	nein	nein	nein	—
	3.	Hermann	Schmidt	11. 7. 1887	München, Kgl. Lehen	nein	nein	nein	nein	nein	—
	4.	Anna	Kraus	1. 10. 1883	München, Kgl. Lehen	nein	nein	nein	nein	nein	—
	5.	Alfred	Jung	15. 1. 1889	München, Kgl. Lehen a. S.	nein	nein	nein	nein	ja	München, Kgl. Lehen, Dresden, Technische Hochschule Dresden
	6.	Ernst	Müller	30. 5. 1872	München	nein	nein	nein	nein	ja	—
II. Muttergebäude	1.	Gust	Gott	9. 8. 1888	München, Kgl. Lehen	ja	ja	ja	ja	nein	—
	2.	Hermann	Gott, geb. Heydenreich	30. 7. 1883	München	ja	nein	nein	nein	nein	—
	3.	Gust	Gott	25. 7. 1885	München	ja	ja	nein	nein	ja	Conservatorium Dresden
	4.	Edith	Schmidt, geb. Gott	30. 3. 1887	München	ja	ja	nein	nein	nein	—
	5.	Karl	Schmidt	15. 1. 1889	München	nein	nein	ja	nein	nein	—
	6.	Maria	Schmidt	23. 5. 1889	München, Kgl. Lehen	nein	nein	nein	nein	nein	—

1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											
10.											

B. Vorübergehend abwesende Mitglieder der Haushaltung

Bezeichnung	Bezeichnung	Bezeichnung	10. 12. 1904	Namen	nein	nein	nein	nein	nein	nein
1.										
2.										
3.										
4.										

Bescheinigung: Daß die Angaben vollständig und nach bestem Wissen gemacht worden sind, bescheinigt:

Hier bitte Ihre Unterschrift:

Ort:

Stempel:

(Stempel des Ausführenden, hier: Stempel des Ausführenden)

Sčítání lidu ve Spolkové republice Německo, 1987

Sčítací formulář sestával ze dvou částí:

1. individuální údaje (tzv. „Einzelangaben“):
- podléhaly statistickému vyhodnocování a nebyly vztaženy ke konkrétní osobě a domácnosti

2. pomocné atributy (tzv. „Hilfsmerkmale“):
- obsahující údaje o domácnosti nebo osobě, která dotazník vyplňovala.
- musely být odděleny od části s „Einzelangaben“ a v co možná nejkratším termínu zničeny

VOLKSZÄHLUNG 1987

Haushaltsmantelbogen

Der Haushaltsmantelbogen mit seinen Angaben dient allein zur Organisation der Zählung. Ihr Name hilft lediglich, die Vollständigkeit der Erhebung zu gewährleisten; er wird nicht zusammen mit Ihren Angaben aus dem Personenbogen oder dem Wohnungsbogen auf elektronischen Datenträgern gespeichert. Mit Stichtag 25. Mai 1987 findet nach 17 Jahren wieder eine Volks-, Berufs-, Gebäude-, Wohnungs- und Arbeitsstättenzählung statt. Die Rechtsgrundlage hierfür ist das Gesetz über eine Volks-, Berufs-, Gebäude-, Wohnungs- und Arbeitsstättenzählung (Volkszählungsgesetz 1967) vom 8. 11. 1965 (BGBl. I S. 2078) in Verbindung mit dem Gesetz über die Statistik für Bundeszwecke (BStatG) vom 14. 3. 1990 (BGBl. I S. 289).

Wichtig!
Für jeden Haushalt muß ein gesonderter Haushaltsmantelbogen angelegt werden.

Zu einem Haushalt zählen alle Personen, die gemeinsam wohnen und wirtschaften. Wer allein wirtschaftet, bildet einen eigenen Haushalt.

Tragen Sie bitte Ihre Anschrift, Familien-, Vornamen aller Haushaltsmitglieder und die Heft-Nummer Ihres Haushaltsheftes (das ist die Nummer rechts oben auf dem Wohnungs- und Personenbogen) in den Haushaltsmantelbogen ein. In die Bemerkungsspalte können Sie eigene Hinweise, z.B. Postversand, eintragen.

Um Ihnen das Ausfüllen der Erhebungsvordrucke zu erleichtern, enthält dieser Bogen hierzu einige allgemeine Hinweise und Erläuterungen zum Wohnungsbogen und zum Personenbogen.

Falls Sie noch Fragen haben, z.B. über die Notwendigkeit der Zählung, das Statistikgeheimnis, die Aufgaben der Zähler, die Vernichtung der Erhebungsvordrucke, können Sie entsprechende Hinweise den »Informationen zur Volkszählung 1987« entnehmen.

Anschrift:

Gemeinde _____ Gemeindefeld _____

Straße _____ Haus-Nr. _____

Um evtl. Rückfragen zu erleichtern, bitten wir um freiwillige Angabe der Telefonnummer. Tel.-Nr. _____

Verzeichnis der Personen
(Bei 11 und mehr Personen im Haushalt bitte weiteren Haushaltsmantelbogen ausfüllen)

Lfd. Nr. der Person	Familienname, Vorname	Heft-Nummer	Bemerkungen
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

VOLKSZÄHLUNG 1987
Personenbogen

Bitte so markieren

Bitte Gemeinde angeben:

1 Geburtsangaben

a) Geburtsjahr _____

b) Geburtsmonat _____ 1. Januar bis 24. Mai
25. Mai bis 31. Dez.

2 Geschlecht

männlich _____
weiblich _____

3 Familienstand

ledig _____
verheiratet _____
verwitwet _____
geschieden _____

4 Rechtliche Zugehörigkeit zu einer Religionsgesellschaft

Römisch-katholische Kirche _____
Evangelische Kirche _____
Evangelische Freikirche _____
Jüdische Religionsgesellschaft _____
Islamische Religionsgemeinschaft _____
andere Religionsgesellschaften _____
keiner Religionsgesellschaft rechtlich zugehörig _____

5 Welche Staatsangehörigkeit haben Sie?

deutsch _____
griechisch _____
italienisch _____
übrige EG-Staaten _____
jugoslawisch _____
türkisch _____
sonstige/keine _____

6 Wird von Ihnen noch eine weitere Wohnung (Unterkunft/Zimmer) in der Bundesrepublik Deutschland einschließlich Berlin (West) bewohnt?

nein _____
ja _____

Falls ja:

a) Für Verheiratete, die nicht dauernd getrennt leben: Ist die hiesige Wohnung die vorwiegend benutzte Wohnung der Familie? _____
nein _____
ja _____

b) Für alle übrigen Personen: Ist die hiesige Wohnung die vorwiegend benutzte Wohnung? _____
nein _____
ja _____

c) Außerdem für Erwerbstätige, Schüler/Studenten: Gehen Sie vorwiegend von der hiesigen Wohnung aus zur Arbeit oder Schule/Hochschule? _____
nein _____
ja _____

7 Sind Sie erwerbstätig?

Vollzeit (über 36 Std. in der Woche) _____
Teilzeit (bis zu 36 Std. in der Woche) _____
arbeitslos, arbeitssuchend _____
nicht erwerbstätig _____
Hausfrau, Hausmann _____
Schüler(in), Student(in) _____

8 Leben Sie überwiegend von

Erwerbs-, Berufstätigkeit _____
Arbeitslosengeld, -hilfe _____
Rente, Pension _____
eigenem Vermögen, Vermietung, Verpachtung, Anteil _____
Zuwendungen, Unterhalt durch Eltern, Ehegatten usw. _____
sonstigen Unterstützungen (z. B. Sozialhilfe, BAföG) _____

9 Welchen höchsten allgemeinen Schulabschluß haben Sie?

Volksschule, Hauptschule _____
Realschule/gleichwertiger Abschluß (z. B. Mittlere Reife) _____
Hochschulreife (Abitur), Fachhochschulreife _____

10 a) Welchen höchsten Abschluß an einer berufsbildenden Schule oder Hochschule haben Sie?

Berufsfachschule (ohne Berufsschule) _____
Fachschule _____
Fachhochschule (Ing.-Schule, höhere Fachschule) _____
Hochschule (einschließlich Lehrausbildung) _____

b) Welche Hauptfachrichtung hat dieser Abschluß?

11 Falls Sie eine praktische Berufsausbildung (z. B. Lehre) abgeschlossen haben:

a) Auf welchen Lehrberuf bezog sich diese Ausbildung? _____

b) Wie lange dauerte diese Ausbildung? Jahr(e): _____

12 Bitte Name und Anschrift Ihrer Arbeitsstätte oder Schule/Hochschule angeben.

Name: _____

Straße/Hausnummer: _____

PLZ: _____ Gemeinde: _____

13 Welches Verkehrsmittel benutzen Sie hauptsächlich (längste Strecke) auf dem Hinweg zur Arbeit oder Schule/Hochschule?

kein Verkehrsmittel (zu Fuß) _____
Fahrrad _____
Pkw _____
U-Bahn, S-Bahn, Straßenbahn _____
Eisenbahn _____
Bus, sonst. öffentl. Verkehrsmittel _____
sonstiges (Motorrad, Moped, Mofa) _____

14 Wieviel Zeit benötigen Sie normalerweise für den Hinweg zur Arbeit oder Schule/Hochschule?

entfällt, da auf gleichem Grundstück _____
unter 15 Minuten _____
15 bis unter 30 Minuten _____
30 bis unter 45 Minuten _____
45 bis unter 60 Minuten _____
60 Minuten und mehr _____

15 Sind Sie zur Zeit tätig als

Facharbeiter(in) _____
sonstige(r) Arbeiter(in) _____
Angestellte(r) _____
Auszubildende(r) _____
Beamter/Beamtin, Richter(in), Soldat, Zivildienstl. (auch Beamtenanw.) _____
mit bezahlten Beschäftigten _____
ohne bezahlte Beschäftigte _____
mithelfende(r) Familienangehörige(r) _____

16 Zu welchem Wirtschaftszweig (Branche, Behörde) gehört der Betrieb (Firma, Dienststelle), in dem Sie tätig sind?

17 Welche Tätigkeit, welchen Beruf üben Sie aus?

18 Falls Sie eine Nebenerwerbstätigkeit ausüben, handelt es sich um eine

landwirtschaftliche _____
nichtlandwirtschaftliche _____

NUR VOM STATISTISCHEN LANDESAMT AUSZUFÜLLEN

Geburtsjahr (1 a) 2., 3. u. 4. Stelle _____

Hauptfachrichtung (10 b) _____

Erwerber Beruf (11 a) _____

Dauer (11 b) _____

Arbeitsstätte, Schule/Hochschule (Pendler) _____

Land (12) Gemeinde (12) _____

Straße (12) _____

Hausnummer (12) _____

Wirtschaftszweig (16) _____

Ausgeübte Tätigkeit (17) _____

„Rozsudek o sčítání lidu“ („Volkszählungsurteil“): Spolkový ústavní soud (Spolková republika Německo)

(Urteil des Ersten Senats vom 15. Dezember 1983 auf die mündliche Verhandlung vom 18. und 19. Oktober 1983. BVerfGE 65)

- Spolkový ústavní soud **varoval před riziky zneužití dat ze sčítání obyvatel**
- stanovení povinnosti již během sběru dat i jejich následného ukládání zajištění dostatečných **pravidel výmazu těch materiálů s osobními údaji, které umožňují „deanonymizaci“** (zejména jména osob, adresy, čísla sčítacích operátů), tedy zpětné přiřazení údajů ke konkrétním fyzickým osobám
- definice nového **základního práva na informační sebeurčení jednotlivce** (*Recht auf informationelle Selbstbestimmung des Einzelnen*):
 - právo na informační sebeurčení jednotlivce Spolkový ústavní soud odvodil z německé ústavy a jí zaručovaného práva na svobodný rozvoj osobnosti člověka
- předznamenal budoucí praxi při realizaci statistických šetření, která musela naplňovat kromě jiného **princip včasné anonymizace** osobních údajů („*Gebot der frühzeitigen Anonymisierung*“):
 - účelem dle rozhodnutí Spolkového ústavního soudu není pouze ochrana práva na informační sebeurčení, nýbrž je konstitutivní pro statistiku samotnou
- Od tohoto rozsudku se v Německu také odvozují následné interpretace poukazující na **přednost povinností výmazu dat před povinností nabízet dokumenty k archivaci ve veřejných archivech**
- Ani po vydání rozsudku o sčítání lidu v roce 1983 nebyla praxe zpracování osobních dat ze sčítání obyvatel ustavena v Německu trvale a neměnně

Archivace dokumentů sčítání lidu v Německu

- 2008 – Spolkový ústavní soud formuloval nové **základní právo na zaručení důvěrnosti a integrity informačně-technických systémů**
 - odvodil je z obecného práva ochrany osobnosti garantovaného německou ústavou
- Pro **sčítání obyvatel v Německu** v roce **2011** zákonem nově stanovena **maximální lhůta 4 let** (po vytvoření zprávy o sčítání obyvatel), během níž mohly být **pomocné atributy** umožňující zpětnou identifikaci osob a tedy opětnou personalizaci údajů ve sčítacích formulářích **uchovány statistickým úřadem** (Gesetz über den registergestützten Zensus im Jahre 2011 vom 8. Juli 2009. BGBl. I S. 1781.)
- od 90. let 20. století počátek tlaku německého Spolkového archivu na německý Spolkový statistický úřad, aby začal předávat statistické materiály do archivu k archivaci
- **spolkový i některé zemské statistické úřady nejprve odmítaly předávat do archivů statistické materiály**
- **vyhláška Spolkového ministerstva vnitra z roku 1994:**
(Bundesministerium des Innern, Erlaß vom 3. August 1994 – O II 3 – 142 002/16)
 - stanovení povinnosti nabízet statistické materiály archivům k trvalé archivaci
- na faktu, že se do archivů nebudou předávat předtím již na statistickém úřadu tak jako tak již obvykle vymazané pomocné atributy umožňující identifikaci osob zahrnutých do statistických šetření (včetně sčítání obyvatel), se nic nezměnilo
- **sčítání lidu v Německu v roce 2022 (původní termín v roce 2021 z důvodu pandemie Covid-19 přesunut o rok později):** kombinace získání dat z registrů veřejné správy, jejich pročišťováním a nakonec doplněním již jen reprezentativním vzorkem vybrané části obyvatelstva tradiční formou přímého dotazování domácností.

Časová kapsle a archivace: Uchování sčítání lidu v časových kapslích v Austrálii a Irsku

Austrálie:

- sčítání lidu po pěti letech
- **1911 – 2001:** ničení veškerých údajů o identifikovatelné osobě (počínaje hned prvním sčítáním lidu v roce 1911)
- **od 2001** dodnes nová právní úprava:
 - **dobrovolnost:** občan získal **možnost volby, zda chce uchovat své osobní údaje ze sčítání obyvatel** či nikoli
 - **pouze v případě výslovného občanova souhlasu** budou jeho personalizované osobní údaje ze sčítání lidu **předány do australského Národního archivu k archivaci**
 - uchování **v časové kapsli (time capsule)**
 - **zapečetění v časové kapsli po dobu 99 let – absolutní nepřístupnost** (přístup nepovoleno ani pro úřední účely a potřeby soudů)
 - sčítání lidu z roku 2001 bude tedy otevřeno v roce 2100
 - sčítání lidu z roku **2001:** bez mála 10 milionů obyvatel, tedy **52,6 % obyvatel** zahrnutých do sčítání obyvatel v Austrálii souhlasilo s uchováním osobních údajů ze sčítání lidu v časové kapsli
 - sčítání lidu z roku **2006:** více než **56 % obyvatel** souhlasilo s uchováním osobních údajů ze sčítání lidu v časové kapsli
 - archivace sčítacích operátů **ve formě mikrofilmů**

Irsko:

- **archivace neanonymizovaných dokumentů sčítání lidu včetně osobních údajů**
- **přístupnost po 100 letech;** během této periody **nepřístupné i pro zaměstnance irského Národního archivu a pro jakékoli úřední účely nahlížení**
- sčítací operáty do roku 1946 a zčásti z roku 1951 archivovány v irském Národním archivu, mladší sčítací formuláře uchovány v Centrálním statistickém úřadu Irska
- počínaje sčítáním lidu v roce **2021** (posunuto na **2022**) **možnost využití časové kapsle:** každý občan do sčítacího formuláře na jeho zadní stranu může vtělit rukou psaný jakýkoli **vlastní vzkaz budoucím generacím** (= možnost sebevýjádření formou vlastního textového projevu a otisku vlastní osobnosti). Časová kapsle bude otevřena společně s celým sčítacím operátem **po 100 letech**.

Časová kapsle a archivace

Rostoucí napětí mezi potřebou získávat a uchovávat osobní údaje o občanech a během doby stále více se zvyšujícím rizikem zneužití těchto dat

Archivace ve veřejném zájmu:

- **trvalé uchování dat** a současně jejich **průběžné zpřístupňování veřejnosti**
- až na výjimky (osobní fondy apod.) **nedobrovolnost** – nemožnost vlastního rozhodování o archivaci údajů o sobě (výjimka z *práva být zapomenut* pro účely archivace ve veřejném zájmu dle GDPR)

Časová kapsle:

- **maximální až absolutní zamezení přístupu po určitou časovou periodu**
- zejména od 20. století stále častěji stanovování **přesné časové periody, po níž je obsah zpřístupněn**
- **dobrovolnost** – svobodné rozhodnutí občana o uchování/archivaci dat o sobě

Implementace časových kapslí do archivace ve veřejném zájmu:

- archivace ve veřejném zájmu: politika přístupnosti archiválií postavena na principu ustavení bazálního rozdílu v přístupnosti archiválií pro úřední a soukromé účely
 - pro soukromé účely obvykle zaváděny ochranné lhůty pro přístupnost archiválií, pro úřední účely tyto lhůty standardně neplatí
- institut časových kapslí může vycházet z odlišné politiky přístupnosti archiválií: nemusí být činěn rozdíl mezi úředními a soukromými účely nahlížení → možnost absolutního znepřístupnění archiválií po určitou periodu

→ **časové kapsle jako nástroj pro zvýšenou ochranu osobních údajů v archiváliích uchovaných v časovém pouzdru**

RIZIKA ??? KRIZOVÝ PLÁN PRO KRITICKÉ SITUACE A MOŽNOST ZNIČENÍ ČASOVÝCH KAPSLÍ ???